

de dijken, door een enorme doorbraak werd vernield. Doordat in de westelijke havendam een gat was geslagen, kregen de golven vrij spel. Vervolgens ontstond er bij de Veerhaven een kettingreactie.

Na het ontstaan van het gat in de dijk liepen het Veerplein en de havendijken razendsnel onder en spoelden de dijken weg. De brandweer probeerde de bevolking te alarmeren door het luiden van de klok. Mensen uit het dorp hebben geprobeerd om te gaan helpen, maar zij moesten terugvluchten

Tussen de zeewering van de buitenhaven en de bebouwing van de Werfdijk was een coupure. Deze coupure was op tijd gesloten, maar bleek niet voldoende waterdicht te zijn. In het gedeelte onder aan de Werfdijk en een paar straten langs het kanaal kwam hierdoor water te staan (zo'n 20 centimeter hoog). Met man en macht werd geprobeerd de Werfdijk met zandzakken te versterken. De werkers aan de dijk merkten dat het waterpeil ineens sterk daalde. Door grote gaten die in de zeedijk bij Kruiningen ontstonden, zakte het zeewaterpeil bij Hansweert. Hierdoor nam de druk op de Werfdijk af, waardoor de situatie voor Hansweert minder kritisch werd. Hansweert bleef dan ook voor een groot onheil gespaard.

Uit: Boven water, de watersnoodramp van 1953 in Oost-Zuid-Beveland in woord en beeld. Door Sjaak van Loo.

Kruiningen

Rond half drie 's nachts luiden in Kruiningen beide torenklokken om de bewoners te waarschuwen voor het water. Bij de Veerhaven van Kruiningen werden de vloeddeuren in de coupure niet op tijd gesloten, waardoor het gehele veerplateau inclusief

omdat het water zo snel steeg. Bij de doorbraak van de dijk ontstond een hele sterke stroming. Hierdoor werden de veerboot "de Willemsdorp" en de complete reservesteiger de polder ingesleurd. De vloedgolf, hoog en krachtig genoeg om de veerboot een paar kilometer drijvende te houden, sleurde alles op zijn weg mee. Vermoedelijk heeft de veerboot ook nog enkele huizen geramd. Aan de Polderweg verdronken dertien mensen en een aantal boerderijen en huizen gingen in de golven ten onder. Ook het binnenvaartschip "Capella" dat in de Veerhaven lag afgemeerd werd van zijn ligplaats geslagen en met een enorme kracht tegen het viaduct in de Veerweg gedrukt.

Daar brak het in drie stukken.

Door de druk van het water brak op zondag 1 februari de Kadijk door en de Lavendeldijk op twee plaatsen. Door deze doorbraken van de binnendijken kwam het dorp Waarde en de omringende Waardse polder ook onder water te staan. Het dorp Oostdijk, dat in de stroomrichting van de vloedgolf lag, werd grotendeels verwoest.

Naast de Veerhaven ontstonden nog twee volledige dijkdoorbraken in de Scheldedijk. Eén ten westen van de Veerhaven aan het eind van de Sandeeweg en één ten oosten van de Veerhaven bij de Polderweg (Den Inkel). De plaatsen van de drie

doorbraken staan in de volksmond ook nu nog bekend als eerste, tweede, derde gat; Sandeeweg, Veerhaven, Den Inkel. In het dorp werden velen door de overstroming verrast en hadden geen kans tegen het snel stijgende water. Veel inwoners zaten geïsoleerd in hun huizen. Wie woonde in een lager gebouw huis of woonde op een laag gelegen plaats, moest noodgedwongen op de daken vluchten, omdat het water zo hoog kwam. Mensen in de polder die zich veilig waanden na de eerste stormvloed, konden zich niet meer in veiligheid brengen. De tweede stormvloed vernielde veel gebouwen en er verdrongen nog meer mensen.

De eerste dagen werd er met man en macht gewerkt om de binnendijken te versterken. De dreiging bleef bestaan dat de tot dan toe droog gebleven polders alsnog zouden overstromen. Het opruimen van de kadavers die aan de binnendijken kwamen aangespoeld, was een enorm karwei. Toen de achtergebleven inwoners beseften dat het dorp voor langere tijd onder water zou staan, waren ze gedwongen naar andere plaatsen te vertrekken. Van de brandweer, de politie en de postrijen bleven personeelsleden op het dorp achter. Er werden diverse bootjes ter beschikking gesteld, zodat bij hoog water het nodige transport van mensen en middelen kon plaatsvinden. Het Amerikaanse leger zette amfibievoertuigen (DUKW's) in. De militairen brachten ook hulpgoederen mee. Vliegtuigen wierpen voedselpakketten af. Boten bemand met mariniers uit Vlissingen meldden zich en prinses Wilhelmina vereerde het dorp met een bezoek.

Vanuit heel Nederland en ook uit andere landen kwam hulp. Apeldoorn adopteerde Kruiningen en stuurde mensen, goederen en geld. Zweden schonk aan Kruiningen enkele houten woningen. De landbouw had ook veel schade opgelopen, want de grond was door het zoute water niet meer te gebruiken. Men herstelde de grond door deze te behandelen met gips.

Op 24 juli 1953 waren de dijken voorlopig hersteld. Het laatste stroomgat ter plaatse van de Veerhaven

kon worden gesloten. In Kruiningen verdrongen 62 personen ten gevolge van de watersnoodramp.

Uit: Boven water, de watersnoodramp van 1953 in Oost-Zuid-Beveland in woord en beeld.

I.M. van Loo, C. van den Bovenkamp, M. Sinke, R. Leclercq.

Gedenkboek van de watersnood in Oost-Zuid-Beveland 1953

Het noodlot van Kruiningen door W. A. Verbeek.

Yerseke

's Nachts werd iedereen wakker gemaakt; de brandweer reed door het dorp en waarschuwde de bewoners dat het extreem hoog water was. De oesterputten liepen vol en de dijk bij de haven dreigde door te breken, evenals de dijk bij de Dam (waar nu het strandje is). In de haven probeerden men de muur te verstevigen omdat deze wankelde. Op de Dam werd met zeilen en zandzakken de dijk verstevigd omdat daar een scheur in kwam.

Er spoelden golven over de muurtjes van de haven. Het water liep de Burenpolder in. Mensen werden uit de polder geëvacueerd en naar het dorp gestuurd. Opeens zakte het water, terwijl het nog vloed was. Later bleek dit een gevolg te zijn van dijkdoorbraken elders aan de Oosterschelde.

De eerste berichten kwamen binnen dat in Kruiningen de hele polder onder water stond. De geruchten gingen dat mensen op zolders en daken zaten, dat boerderijen en arbeidershuisjes in de polder waren weggespoeld. In Yerseke kwam de hulp op gang. Vrijwel iedereen was nog wakker en met man en macht werden bootjes op vrachtwagens geladen en naar de Zanddijk gebracht. Vandaar uit gingen men de polder in om te helpen.

Vissers uit Yerseke hielpen met hun vissersvaartuigen mensen te redden; ze voeren met hun schepen door de bressen van de dijken om in de polders mensen uit hun benarde positie te helpen.

Uit: Boven water, de watersnoodramp van 1953 in Oost-Zuid-Beveland in woord en beeld

Herinneringen aan de ramp vanuit Yerseke door Ko Kole

CENTERING THE
Move the carriage
tered. Backspace d
or spaces as you sp
The point at which
point at which the
O set
t, the you might some
tion
Whatever you do, I'll
an old friend back from
are. What has held her back
h a good, disinterested love
I found the view about
I write her the you want
Maybe I can get up
months somewhere away from
write. Maybe I'll write a lit
to there say I have
t, publications or propo
de I do you that I have
had went here. The British
we don't want such people
t to be a 16,000 like Jimmy
at all, which end of a bet
e discovered the great joy
sly view, but it seemed
and some thing to do
for U
part of
MIDTLE
Under
The multi
graduated from
pendence with
the control of
lexer should be
every three extra
of the paper will affect

10
paper
O set
10 m
edge
scale

HUISKNECHT

onverschillig
A 3970

DAGMIS

kunne

keuke

ris 1

1-A 397

SUGGESTIONS ABOUT HOW BRING MY STAY IN
I SHALL WISH TO EXHIBIT THE MACHINE TO SUCH
S MIGHT TAKE INTEREST IN A THING OF THIS
I DO NOT WISH TO HAVE A PUBLIC SHOW OF MY
MACHINE, I WANT TO SHOW IT TO MEN WHO CAN
AND UNDERSTAND MACHINERY. MR. ROCKWELL, OUR RES

Water in de zak

Ellewoutsdijk, Oudelande en Baarland-Bakendorp werden getroffen door de watersnoodramp. Er overstromden in totaal vijf polders, de Everingepolder, Ellewoutsdijkpolder, Noordpolder, Zuidpolder en de Baarlandpolder, met een oppervlakte van ongeveer 2037 hectare. Er vielen in totaal 7 slachtoffers. De landbouw werd zwaar getroffen.

Ellewoutsdijk

's Nachts rond een uur of twee ging het mis in Ellewoutsdijk. J. Smallegange werd om 2.15 uur uit bed gebeld door waterbouwkundig opzichter Israël. Hij moest direct naar de kaai komen omdat het water al over de tweede vloedplank liep.

Deze vloedplanken werden in een uitsparing geplaatst van de coupure. Men plaatste een derde en een vierde vloedplank, maar het water sloeg zelfs over de vierde plank en over de kruin van de dijk. Ondertussen werden er in het dorp met man en macht zandzakken geplaatst. De onderwijzer ging de mensen in de Kapelleweg waarschuwen, de klokken werden geluid om de inwoners van het dorp te waarschuwen. Tussen 4.00 en 5.00 uur 's nachts sloegen er twee bressen in de dijk van de Everingepolder waardoor het water de Noordpolder en de Ellewoutsdijkpolder binnenstroomde; hierdoor werd het dorp direct bedreigd. Het duurde niet lang of Ellewoutsdijk liep onder; de Langeviele en de Havenweg (de tegenwoordige Hellewoutsstraat) stonden als eerste onder water, waardoor het dorp een eiland was geworden. De mensen die in de lager gelegen huisjes woonden en die op tijd hun huis konden verlaten, werden elders ondergebracht. De telefoonverbinding en de elektriciteit waren uitgevallen, waardoor communicatie met de buitenwereld niet meer mogelijk was.

In de vroege morgen was pas duidelijk was het watergeweld had aangericht.

Zondag waren de meeste bewoners uit de afgelegen woningen gered; de familie Bosselaar moest als gevolg van de zware storm tot dinsdag wachten op hun redding.

De zelfgemaakte boot de 'Zeemeeuw' van dorps-

timmerman Corre Oele werd ingezet voor reddingsacties en pendeldiensten; de vaste bemanning op de Zeemeeuw bestond uit

Corre Oele, Jan Blik en Giel Pikkaart. Ook de visboot van Kees van Liere deed dienst.

De Urk 2 schoot te hulp met een zender. Verschillende noodseinen werden uitgezonden met het verzoek om materiaal. Een Deens watervliegtuig bracht olie, benzine en een aggregaat. Vanaf dinsdag werden marinesloepen ingezet; deze waren eerder ingezet in Wolphaartsdijk. De dorpelingen werden geëvacueerd naar Heinkenszand, Kapelle en Driewegen.

Men begon zo snel als mogelijk met het dichten van gaten in de dijken: op 30 mei 1953 waren de werkzaamheden voltooid.

Uit: Water in De Zak, Ellewoutsdijk, Oudelande en Baarland en de watersnoodramp van 1 februari 1953 door Frank Janssens

Oudelande

Oudelande werd omstreeks half vijf opgeschrikt door de alarmerende klanken van de grote klok. Vrachtauto's reden claxonnerend door het dorp; enkele mannen die door de politie waren gewekt, liepen langs de huizen, bonsden op deuren en ramen om de mensen te waarschuwen. In korte tijd was het dorp omspoeld door water. Buiten het dorp vielen de eerste slachtoffers; twee oudere mensen, die op de vlucht voor het water, werden meegesleurd door de golven.

Bij het aanbreken van de dag kon men vanaf de toren de verwoestingen zien die waren aangericht aan de zeedijk bij de familie Minderhoud en zag men de twee grote dijkdoorbraken in de Everingse

binnendijk. Twee chauffeurs reden met hun vrachtwagens door het water en gingen naar de omliggende plaatsen om reddingsmateriaal. Tegen de middag kwamen ze terug met een aantal primitieve bootjes en hiermee werden zoveel mogelijk mensen uit de Everingepolder en de Zuidpolder in veiligheid gebracht. Omstreeks half vijf brak de binnendijk tussen Oudelande en Baarland op twee plaatsen. Een tweede vloedgolf baande zich een weg naar het dorp en het water steeg meer dan een halve meter; de drooggebleven woningen en de raadzaal zaten overvol met gevluchte bewoners. Velen moesten de nacht op de zolder doorbrengen.

Na een aantal dagen te zijn ondergebracht in de drooggebleven woningen in het hoger gelegen centrum van Oudelande, werd men geëvacueerd. Er werd gebruik gemaakt van roeibootjes, die naar een steigertje voeren bij de timmermanswerkplaats van Wirtz, aan het begin van de Doelstraat. Vanaf daar werd men vervoerd over het spoor in een aantal platte open wagentjes met een door de NS in bruikleen afgestane motorlorrie. Op die open wagens ging men naar het stationnetje van Ellewoutsdijk, dat net op het droge lag. Bij het stationnetje stond een huurauto gereed voor vervoer naar de dichtbij gelegen dorpen die niet geleden hadden van de watersnoodramp.

Uit: Water in De Zak, Ellewoutsdijk, Oudelande en Baarland en de watersnoodramp van 1 februari 1953 door Frank Janssens

Baarland en Bakendorp

Omstreeks 4 uur werd er alarm geslagen, de torenklok luidde twee maal, maar haar geluid verstomde grotendeels in de kracht van de wind. Na de eerste vloedgolf, die over het land kwam aanrollen, steeg het water geleidelijk.

Pas bij de volgende vloed op zondagmiddag 1 februari bereikte het water zijn hoogste stand. Dankzij de geleidelijke stijging van het water waren er geen slachtoffers te betreuren. De kom van het dorp met 70 huizen bleef droog. Het gemeente-

huis, de kleuterschool en het verenigingsgebouw stonden in het water.

Naar het hoger gelegen gedeelte vluchtten vele slachtoffers. Er kwamen tientallen boten om hulp te bieden. Op 7 februari verschenen 30 Amerikaans Dukws met Duitse bemanning; zij behoorden tot de 8540ste Labour Service Compagnie.

Ze onderhielden een pendeldienst, brachten dijkwerkers weg, zorgden voor voedsel en hielpen kadavers en landbouwwerktuigen bergen. Ze zouden zeker nog een maand hulp bieden. Een groot gedeelte van de bevolking werd geëvacueerd. Met 90 à 100 man begon men met het herstel van de dijk. Het Rode Kruis en het Leger de Heils voorzagen de mensen aan de dijk van warme koffie en voedsel.

Op 13 februari werd de elektriciteitsvoorziening provisorisch hersteld. Het duurde toch nog tot 7 maart 1953, voordat het water alleen nog maar in de sloten stond. Op 9 februari landde Prins Bernard met een helikopter in de Zuidstraat. De prins kwam op zijn inspectieronde vragen wat hij eventueel kon doen.

De wethouders Mol en De Vriend vertelden dat er geen stroom in het dorp was en dat ze dus ook niet naar de radio konden luisteren.

Prins Bernard frommelde een stukje papier en een klein stompje potlood uit zijn vliegeniersjack en schreef wat op. De volgende morgen kwam er weer een helikopter, die vier groene legerradio's bracht.

Uit: Water in De Zak, Ellewoutsdijk, Oudelande en Baarland en de watersnoodramp van 1 februari 1953 door Frank Janssens

HUISKNECHT

onverschillig
A 3970

DAGMIJN

kunne

keuke

ris 1

1-A 397

SUGGESTIONS ABOUT HOW BRING MY STAY IN
I SHALL WISH TO EXHIBIT THE MACHINE TO SUCH
S MIGHT TAKE INTEREST IN A THING OF THIS
I DO NOT WISH TO MAKE A PUBLIC SHOW OF MY
MACHINE. I WANT TO SHOW IT TO MEN WHO CAN
AND UNDERSTAND MACHINERY. MR. ROCKWELL, OUR RES

Bijlage 2: Verhalen van ooggetuigen

Veel opa's en oma's uit Zeeland kunnen nog vertellen wat er die nacht is gebeurd in Zeeland. Wij hebben een aantal van die verhalen opgeschreven.

Het eerste verhaal wordt verteld door Frans Traas uit Krabbendijke.

Krabbendijke: "Een onzekere tijd voor Krabbendijke"

In de nacht van zaterdag 31 januari 1953 werden de bewoners van de Wilhelminastraat 78 gewekt door de sirene van de brandweerwagen. Men dacht dat er brand was. Buiten was er echter niets te zien. Met andere bewoners liepen we vervolgens naar de 'kaaie', omdat we dachten dat het wel eens hoog water kon zijn. Op terugweg naar het dorp hoorden we van een chauffeur dat bij Kruiningen de dijk was doorgebroken en dat Oostdijk onder water stond. De chauffeur was op weg met de vrachtwagen om een roeiboot te halen. De familie Traas had een luxe auto met een aanhangwagen-tje en zij zijn met deze wagen naar het gehucht Oostdijk gereden om hulp te bieden. Toen was wel duidelijk dat er zich een ramp aan het voltrekken was, want het water stroomde met groot geweld over de Lavendeldijk. Men heeft geprobeerd met man en macht mensen en dieren te redden, maar dat lukte niet altijd.

Toen na enkele dagen weer storm en hoog water werd verwacht, is door het gemeentebestuur besloten om vrouwen en kinderen te evacueren. Mannen tussen de 18 en 65 jaar moesten blijven. Deze moesten zich met spa en/of schop melden bij het gemeentehuis. Omdat het dorp was drooggebleven, mochten na enkele weken de meeste gezinnen terugkeren en kon het normale leven gelukkig weer een aanvang nemen.

Uit: Boven water, de watersnoodramp in Oost-Zuid-Beveland in woord en beeld, I.M. van Loo pagina 167 en 168

Een verhaal van J.L. Lodiers- Blok uit Ovezande. Kruiningen

In de nacht van 31 januari werden de kinderen uit bed gehaald omdat er iets werd omgeroepen, het had iets te maken met water. Haar dochter Lucia zei: "mama kijk eens naar buiten". Waar ze toen woonden aan de Achterweg 25, liep een sloot voor het huis langs en die sloot liep ontzettend vlug vol. Vervolgens hebben ze zoveel mogelijk spulletjes naar zolder gebracht totdat plotseling de voordeur uit de scharnieren sloeg. Mevrouw Lodiers kon nog net snel de keuken in vluchten en naar boven komen. Ze kon zich naar boven werken, want het water kwam ineens heel snel. Ze hebben een bed op de zolder gelegd en meneer en mevrouw Lodiers hebben daar met hun zes kinderen zitten wachten tot het water zou zakken. Ondertussen was er aan de achterkant van het huis een groot gat geslagen tot aan de dakrand toe. Door het gat in de bovenverdieping zagen ze hun huisraad drijven, kleding hing aan de bomen. Na een tijdje kwam er een roeiboot met twee mannen aan maar er konden geen acht mensen tegelijkertijd in dit roeibootje.

De mannen beloofden terug te komen en dat deden ze inderdaad. De familie is met de roeiboot naar de Korenbeurs gebracht. Er kwamen daar ook steeds andere mensen binnen waaronder ook een tante en die vertelde dat de vader en moeder van mevrouw Lodiers verdronken waren. Haar vader had gedacht dat het niet zo'n vaart zou lopen, zeker niet waar hij woonde. Ze zijn vervolgens naar 's-Heerenhoek geëvacueerd en zijn daar tien dagen gebleven. Vervolgens kregen ze een huis toegewezen, waar geen licht en verwarming was, er was alleen een regenbak voor het drinkwater. Het enige wat ze nog hadden waren de kleren die ze aanhadden...

Uit: Boven water, de watersnoodramp in Oost-Zuid-Beveland in woord en beeld, I.M. van Loo e.a.

Eens was
 er nog een - in
 de vloed
 Nalans

Een verhaal van J.M. Blok-Dek Kapelle.
 Kruiningen: "Trouw tot in de dood"

De grootouders van de man van mevrouw Blok woonden in één van de lage huisjes aan de Nieuwstraat in Kruiningen. Oma was zeer slecht ter been. Ze waren vijftig jaar getrouwd. Zo gauw als mogelijk was ging een van de zonen kijken naar het huis hoe het met de grootouders was. Nadat hij met veel moeite de deur open had gekregen, er stond immer ook bij laag tij nog steeds veel water zag hij opa en oma komen aandrijven. Arm in arm. Waarschijnlijk is oma niet naar boven kunnen komen en heeft opa haar niet achter willen laten. Trouw tot in de dood.

Uit: PZC van 8 januari 2003

Het volgende verhaal is van Huub Lavooij uit Stroddorp

Kruiningen: "Verrast door een vloedgolf"

De familie Lavooij woonde aan de Schapeweg in Stroddorp, een buurtschap aan de Zanddijk/Zandweg bij Kruiningen. 's Nachts werd er op de ramen gebonsd door de kleinzoon van de buurvrouw en de ouders werden op de hoogte gesteld van het gevaar van een mogelijke dijkdoorbraak. Het echtpaar had drie kinderen in de leeftijd van vier en twee jaar en een baby van zes weken. Huub Lavooij was de oudste. De kinderen werden uit bed gehaald. Vader Lavooij zag het water al in de sloten staan en meende dat het beter was naar de Zanddijk te lopen. Plotseling werd alles donker omdat het licht

uitviel en het stormde vreselijk. De kinderen werden in een deken gewikkeld en buiten gebracht om een veilige plaats te zoeken. Terwijl vader Lavooij met 2 kinderen buiten wachtte, deed zijn moeder in het donker het 6 weken oude broertje uit de wieg in de kinderkwagen. Door omvallende fietsen kwam zij het huis niet uit en raakte enigszins in paniek. Met hulp van vader kwam ze gelukkig toch buiten. Na 50 meter werden ze verrast door een vloedgolf van een kleine meter hoog, die de kinderen in het ijskoude water deed vallen en het kleine broertje in de kinderkwagen sloeg om. Moeder Lavooij riep haar man om hulp om samen te wachten op het einde. Maar vader Lavooij was doortastender en maande iedereen aan verder te lopen naar de boerderij van Wullem Nieuwehuijze. Hoewel deze man in paniek bezig was zijn beesten los te snijden, nam hij de familie door het water mee zijn huis in naar de zolder. Bibberend van de kou keken ze met angst door het dakraam naar de golvende zee vol drijvend vee en hout. Na enkele uren voeren de gebroeders Adriaanse, vissers uit Yerseke langs de boerderij en namen de bewoners mee in de sloepen. Zij roeiden naar de Zanddijk, waar zij werden opgevangen en bij een boer achter de dijk even op adem konden komen en verder werden vervoerd naar oma in Nieuwdorp waar ze tot september logeerden. In september 1953 betrokken ze een Noorse woning in Hansweert, dankbaar dat ze het hadden overleefd.

Uit: PZC 2003

SUGGESTIONS ABOUT HOW BRING MY STAY IN
 I SHALL WISH TO EXHIBIT THE MACHINE TO SUCH
 AS MIGHT TAKE INTEREST IN A THING OF THIS
 I DO NOT WISH TO MAKE A PUBLIC SHOW OF MY
 MACHINE, I WANT TO SHOW IT TO MEN WHO CAN
 AND UNDERSTAND MACHINERY. MR. ROCKWELL, OUR RES

CENTERING T
 Move the carriage
 tered. Backspace d
 or spaces as you sp
 The point at which
 point at which the
 O. act
 t. (If you might some
 tion
 Whatever you do, I'll
 small friend back from
 you hear

HUISKNECHT

onverschillig
 4--A 3970

DAGMIJN

KUNNEN

KEUKEN

1--A 397

END OF

I.J. Quaak uit Kruiningen.

Kruiningen: "Het varken in de kinderstoel"

C.J. Elenbaas-Murre.

Hoedekenskerke

Van de ene op de andere dag waren we in een totaal andere wereld terecht gekomen. Een wereld van water, verwoesting en dood. Toen het water steeds hoger kwam te staan, zag je veel dode dieren langsdrijven. Soms twee paarden naast elkaar, dan weer vier koeien aan een balk gebonden...

Toch waren er ook nog dieren die geluk hadden. Zo zwom een varken in de winkel van mijn vader, die samen met zijn broer een textiel- en meubelwinkel dreef in de Hoofdstraat. Op zoek naar een droog plekje werkte het varken met de voorpoten de nog droge spullen van de boorden en schappen in de winkel...

Opeens zwom het varken de etalage in waar het kans zag om boven op een kinderstoel te kruipen. Maar het zakte met het onderlijf in een gat waar normaal een kind zit en het was niet meer in staat eruit te kruipen. Tijdens laag water zagen voorbijgangers het varken zo zitten en waarschuwden de eigenaar die achter de winkel woonde en die haalde het varken op. Maanden later liep mijn oom over de markt in Goes. Plotseling tikte iemand op zijn schouders, toverde een sigaar van onder zijn hoed en zei: "Hier Quaak, da's nog voor jou omdat je bij de watersnood zo goed voor mijn varken hebt gezorgd".

Uit: PZC 3 januari 2003

's Nachts werden mevrouw Elenbaas en haar zus uit bed gehaald. Het was pikdonker en het stormde hard. De keukenkachel brandde al, want haar vader moest de boeren helpen om de koeien in veiligheid te brengen. De buurman was met het bericht gekomen dat de dijk was doorgebroken. Mevrouw Elenbaas, haar broer en zus brachten allerlei zaken naar boven, terwijl de moeder voor de kleintjes zorgde. Een uur later was er nog geen water te zien. Geregeld keken ze in de donkere nacht naar buiten om te zien of er al water op komst was. Op een zeker moment zagen ze wat, een zilverachtige streep dwars over het land. Ze vroegen zich af wat dit kon zijn. Samen met haar broer ging ze kijken. Veertig meter verder stonden ze plotseling met hun voeten in dat zilverachtige spul. Het was een grote rol schuim, die zich snel verplaatste. Steeds verder ging het. Onder en achter het schuim was water. De kinderen renden snel terug naar huis. De angst was sterker dan de nieuwsgierigheid. Het water bleef gelukkig voor de deur staan, omdat het huis flink hoger lag dan de rest van de omgeving. Toen het licht was geworden zagen ze niets anders dan water...

Bij de burens stond het water zeker anderhalve meter hoog in huis.

Langs de weg liepen boeren met hun koeien. Die probeerden ze in veiligheid te brengen in het dorp verderop waar het droog was. De beesten liepen tot aan hun nek in het water. Een van de beesten trok zich los en kwam in een sloot terecht. Het dier kon er niet meer uit en verdrong na uren worstelen en brullen. 's Middags rond een uur of vier werd het weer vloed.

De binnendijk tussen Baarland en Everinge, de Zuidpolderdijk, brak door. Ditmaal liep het water wel het huis in. De brandende kachel in het de keuken ging sissend uit.

's Nachts konden ze niet slapen omdat het water tegen de treden van de trap aanklotste.

Uit: Historisch jaarboek voor Zuid- en Noord-Beveland no 19, 1993, pagina 11-13

Mevrouw Tine van der Pijl-Mol uit Oudelande

Mevrouw Tine van der Pijl-Mol en haar ouders woonde destijds in de Doelstraat. De avond van 31 januari gingen ze op visite bij de weduwe van Jan Schouwenaar, die vierde haar tachtigste verjaardag. Op deze verjaardag waren ook Johannes Mol en zijn vrouw Camelia Mol-Janssens, beiden 77 jaar oud.

Zij zijn in de loop van de avond naar huis gegaan en 's nachts in hun boerderij aan de Everingse Binnendijk door het water verrast en verdrongen.

Hun dochter Tine en haar man Kees en zoontje Jan van der Pijl woonden bij in bij het echtpaar Mol en konden ternauwernood aan de dood ontsnappen. Door de kracht van het water was de voordeur opengeslagen, waardoor het water de gang instroomde. Gelukkig kon men zich na een strijd

van 20 minuten in het koude water in veiligheid stellen op de zolder waar hun zoontje Jan sliep...

Om ongeveer 4 uur 's middags kwam de vloed opzetten en zagen ze het water steeds hoger komen achter het huis. Gelukkig werden ze met een bootje opgehaald en naar de raadzaal van het gemeentehuis gebracht. Daar hebben ze met een aantal inwoners de nacht doorgebracht. De volgende dag zijn ze via hun huis in de Doelstraat naar het spoorlijntje bij Maarten Kloosterman gevaren. Daarna gingen ze met een treintje naar het station van Ellewoutsdijk. En toen per vrachtauto naar Kapelle. Gelukkig hadden ze familie in 's-Heer Arendskerke wonen. Na ongeveer 3 weken konden ze terugkeren naar Oudelande. Daar was het een geweldige rommel, maar met veel schrobben en schuren was dat spoedig voorbij. Een groter probleem was het zout in de muren. Dat hebben ze er nooit helemaal uit gekregen.

Uit: Water in de zak door Frank Janssens, pagina 91 en 92

Mevrouw Sara Welleman-Rooze uit Kortgene

Tijdens de Watersnoodramp in 1953 heeft ons huis in de Achterstraat (nu Weststraat) tot de zolder in het water gestaan. We hebben op zolder gezeten met mijn neef en zijn vriendin en mijn zwager.

Mijn zuster Johanna is die nacht verdrongen. Ze was een nachtje over uit Den Haag, waar zij woonde, want mijn vader en moeder waren vijftig jaar getrouwd. Het woei die avond ontzettend hard toen we van het feestje naar huis gingen. ...

HUISKNECHT
 onverschillig
 A 3970
 DACHNIN
 KUNN
 keuko
 ris 1
 1-A 397

SUGGESTIONS ABOUT HOW BRING MY STAY IN
 I SHALL WISH TO EXHIBIT THE MACHINE TO SUCH
 AS MIGHT TAKE INTEREST IN A THING OF THIS
 I DO NOT WISH TO MAKE A PUBLIC SHOW OF MY
 MACHINE, I WANT TO SHOW IT TO MEN WHO CAN
 AND UNDERSTAND MACHINERY. MR. ROCKWELL, OUR RES

Nº 002284

Mevrouw Maria Bak uit Kortgene Kortgene

Toen zei de verloofde van mijn neef: het waait zo hard. Het kan toch geen kwaad. Ik zei: "Dan slaap je lekker meid. Ga maar lekker slapen". Maar ja, even later bonsden ze op de blinden dat het water kwam. We hebben toen veel naar boven gebracht. Dat ging makkelijk want ik had twee mannen in huis. Gerard, mijn man, was naar de Torendijk, want daar woonden zijn broers. Daar was ook de boerenschuur met de beesten. Maar ja, daar heeft hij niet bij gekund, want toen stond het water al te hoog. Later vertelde hij: "Toen de dode paarden uitgeruimd moesten worden was de ergste dag van mijn leven". Zelf heb ik nog met de kinderen op het dak gezeten met een ketel water. Want we zeiden: "je hebt vlugger dorst dan honger". Ik had zelfs nog een pan soep over, brood en water en ik kon koffiezetten...

Mijn zuster Johanna was bij haar schoonouders achter de Torendijk. Die huizen waren door middel van een loopbrug over de sloot verbonden met de dijk. Johanna heeft met haar schoonvader voor de poort gestaan. De polder was al onder water gelopen en het water spoelde al over de loopbrug. De oude man durfde er niet meer overheen en ze zijn toen weer naar binnen gegaan. Ze hebben nog wel op het dak gezeten van de woning, maar die huisjes zijn allemaal weggespoeld. Mijn zuster is pas 6 weken later gevonden, op 15 maart 1953. Ze was een van de laatsten. Eerst is ze begraven in Colijnsplaat en pas later herbegraven in Kortgene.

Mevrouw Bak vertelt dat ze angstige uren heeft meegemaakt tijdens de Ramp.

Ze woonde in een huis dat heette 'Het Hoekje'. 's Nachts werd ze wakker en toen ze door het raam naar buiten keek was alles wit. Eerst dacht ze dat het gesneeuwd had, maar later bleek dat het schuim was van de hoge golven. Naar beneden kon ze niet meer, het water stond al halverwege de trap. Ze heeft wat kleding bij elkaar gescharreld en in een koffer gestopt, wat nog niet zo eenvoudig was want er was geen elektriciteit. Ook de telefoon deed het niet meer.

Later bleek dat de buurman aan de deur was geweest om te waarschuwen en dat er nog iemand had gebeld, maar deze berichten had ze niet ontvangen. De andere middag is ze door het raam naast de trap naar buiten gekropen en werd ze door veearts Hoek met een bootje naar de dijk gevaren. Ze kon bij kennissen blijven die in de molen woonden...

Uit: van Gesticht tot zorgcentrum, de geschiedenis van bejaardenhuizen op Noord-Beveland 1900-2005

Door Gerard de Fouw en Piet de Wild

Uit: van Gesticht tot zorgcentrum, de geschiedenis van bejaardenhuizen op Noord-Beveland 1900-2005

Door Gerard de Fouw en Piet de Wild

11

enterprises
possess
the
ability
to
identify
and
develop

No 00228

CENTERING

Move the carriage
tered. Backspace
of spaces as you go
The point at which the
point at which the

tas. At you come down
t. If you might some
time
However you do differ
as old friend back from
are. What the hell has been
a good, pleasant love
I found the very same
I write her the you name I
Maybe I can get up
month somewhere away from
write. Maybe I'll write a line
to share our shame
t. publications or propaganda
do I do you think I have more
ish work here? The British
we don't want such people
to be in a social life here
At out which end of a bottle
discovered the great joy
sky line, but it occurred to
and second thing to do something
to do it. I am a

For the
paper and
M. H. H. H. H.
understand
The multiple copy
spendence waiting for
the control of all the
ever should be alive
every three extra copies
of the paper will affect

For the
paper and
0 set
Under
10 on
edge of
scale (

HUISKNECH

converse
A 3970

DAGMAR
Kunne
keuko
ris 198.
1-A 397

FOR DEAST ON

WAVE SOME SUGGESTIONS ABOUT A NEW
WASHINGTON. I SHALL WISH TO EXHIBIT THE MACHINE
GENTLEMEN AS MIGHT TAKE INTEREST IN A THING
WIND I DO NOT WISH TO MAKE A PUBLIC
SELF OR MY MACHINE. I WANT TO SHOW IT TO ME
APPRECIATE AND UNDERSTAND MACHINERY. MR. BROWNE
REPRESENTATIVE IN CONGRESS VOLUNTEERED TO GET ME
I HAVE WRITTEN TO HIM ON THE SUBJECT. STILL I
CONSEQUENCE OF YOUR MORE THOROUGH ACQUAINTANCE
CITY THAT YOU MIGHT BE ABLE TO MAKE SOME SUCH
WHICH MIGHT BE BENEFICIAL TO ME IN EXHIBITING
I WANT A ROOM LARGE ENOUGH TO RECEIVE SUCH
MAY WISH TO SEE THE MACHINE. I WANT A ROOM
CAN SAFELY LEAVE IF WHEN I AM ABSENT AND
ONE WOULD BE LIABLE TO GO IN AND INQUIRE IF

Personnel
refugees - in
center the interest
The